

специфічних академічних, технічно-конструкторських, музично-артистичних, художніх, спортивних, креативних і лідерських), що проявляються у високих досягненнях, та наявність потенціалу до таких досягнень.

Ключові слова: обдарованість, освіта обдарованих, обдарований школяр, США, Канада, Велика Британія.

РЕЗЮМЕ

Бойченко М. Понятийно-терминологический инструментарий сравнительно-педагогического исследования образования одаренных школьников в США, Канаде и Великобритании.

В статье освещены подходы к определению понятий «одарённость» и «одарённый» в США, Канаде и Великобритании. На основе анализа научных работ американских, канадских и британских ученых и правительственных документов исследуемых стран представлено собственное определение понятия «одарённость», под которым подразумевается совокупность природных задатков и способностей (интеллектуальных, специфических академических, технико-конструкторских, музыкально-артистических, художественных, спортивных, креативных и лидерских), что проявляются в высоких достижениях, и наличие потенциала к таким достижениям.

Ключевые слова: одарённость, образование одарённых, одарённый школьник, США, Канада, Великобритания.

УДК 371.2:374-053.6(477:4ЄС)(100)

Вікторія Заярна

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка
orcid iD 0000-0003-3246-6334

ОСОБЛИВОСТІ РОЗБУДОВИ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У СФЕРІ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ ДІТЕЙ ТА УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ У ЄС: ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ АСПЕКТ

У статті розглянуто особливості розбудови міжнародного співробітництва Європейського Союзу у сфері неформальної освіти дітей та учнівської молоді в аспекті організаційно-процесуальних засад. Проаналізовано науковий доробок зарубіжних і вітчизняних учених з означеної проблеми. Завдяки застосуванню методу структурно-системного аналізу визначено організаційні й процесуальні основи досліджуваного феномену. Зроблено акцент на багаторівневості міжнародного співробітництва у сфері ЄС та специфіки сучасних процесів у цій сфері в аспекті крос-секторальної взаємодії й валідації результатів неформальної освіти.

Ключові слова: Європейський Союз, неформальна освіта дітей та учнівської молоді, організаційно-процесуальні засади, крос-секторальний підхід, валідація.

Постановка проблеми. Сучасний етап розбудови міжнародного співробітництва ЄС відіграє особливу роль у процесах становлення й розвитку загальноєвропейського неформального освітнього простору/сфери неформальної освіти (НФО) для дітей та учнівської молоді. Будучи детермінованим низкою загальних позитивних і негативних зрушень у європейському суспільстві, цей етап відзначається формуванням нових стратегій в освітній і молодіжній політиці ЄС та інструментів їх

реалізації, зокрема політичних, соціально-освітніх, наукових, з одного боку. А з іншого – гармонізацією процесів міжнародного співробітництва країн-членів і країн-партнерів ЄС у сфері освіти й молодіжної роботи та їх спрямуванням на визнання НФО, створення загальноєвропейських вимог до сертифікації знань, отриманих під час неформальної освітньої діяльності, розроблення й запровадження національних механізмів верифікації і валідації НФО [10].

Аналіз актуальних досліджень. Зростання соціально-економічної взаємозалежності країн європейського регіону, загострення низки соціально-політичних проблем сформували об'єктивну потребу в різноаспектних міжгалузевих наукових дослідженнях міжнародного співробітництва, що має суттєвий вплив на різні аспекти суспільного життя, зокрема освітню сферу та її підсфери (формальна, неформальна й інформальна освіти).

У вітчизняній науці питання взаємодії освітньої, молодіжної, соціальної політик ЄС в аспекті розбудови неформальної освіти частково розкрито в контекстах: формування європейського досвіду реалізації молодіжної політики (М. Гуцалова [1]), пошуку механізмів реалізації освітньої політики ЄС (О. Краєвська [2]), формування нових тенденцій у молодіжній політиці ЄС (О. Овчар [4]), появи нових пріоритетів молодіжної політики у країнах Європи (Р. Сторожук [6]) та інших. Важливим для розуміння механізмів розбудови міжнародного співробітництва, зокрема у сфері освіти, є аналіз сутності і значення «відкритого методу координації» – одного з інструментів «м'якої політики» ЄС, що діють за принципом субсидіарності (додатковості). Після 2001 р., відповідно до Лісабонської угоди (ст. 37, 38), цей метод отримав широке застосування в різних сферах діяльності ЄС, впливаючи на розроблення й реалізацію спільних політик країн-членів (О. Локшина [3], О. Краєвська [2], А. Сбруєва [5] та ін.).

У зарубіжній науковій думці проблему організаційно-процесуальних основ міжнародного співробітництва частково досліджено за різними аспектами, а саме: співробітництво між європейськими організаціями, що надають послуги з неформальної освіти дітям та учнівській молоді (Р. Кларійс, М. Тейлор) [8; 14], процесуальні проблеми валідації й якості НФО (Дж. Бов'єр, П. Лаурітцен) [9; 14], значення крос-секторального підходу (взаємодії освітньої, молодіжної й соціальної сфери) в розвитку неформальної освіти дітей та учнівської молоді (Д. Маркович, Л. Кішолм) [12], визнання результатів НФО-діяльності та створення механізмів валідації на загальноєвропейському рівні (М. Тейлор, Х. Шілд, Х. Куллі) [9; 12–14] тощо.

Однак, слід зауважити, що, незважаючи на вагомий доробок вітчизняних і зарубіжних учених з означених проблем, мало досліджуваним залишається феномен розбудови міжнародного співробітництва ЄС у сфері НФО дітей та учнівської молоді, а саме

організаційно-процесуальні основи цього явища.

Отже, зважаючи на вище викладене, **метою нашого дослідження** є визначення організаційно-процесуальних засад розбудови міжнародного співробітництва Європейського Союзу у сфері неформальної освіти (НФО) дітей та учнівської молоді.

Для досягнення поставленої мети було використано комплекс **методів дослідження**: загальнонаукових – аналіз, синтез, абстрагування, порівняння й узагальнення, що забезпечили з'ясування генези концептуальних підходів, покладених в основу розвитку досліджуваного феномену; конкретно-наукових – системно-структурний аналіз уможливив з'ясування взаємозв'язку та взаємодії структурних елементів досліджуваного феномену.

Виклад основного матеріалу. Результати здійснених інформаційних розвідок дають підстави стверджувати, що організаційно-процесуальні основи розбудови міжнародного співробітництва ЄС у сфері НФО дітей та учнівської молоді складаються комплексами організаційних форм і зв'язків, які формуються відповідно до завдань співробітництва на кожному з рівнів міжнародної взаємодії.

На основі проведеного аналізу наукових, нормативних та інформаційних джерел [1–13] організаційні засади міжнародного співробітництва ЄС у сфері НФО дітей та учнівської молоді маємо розглядати:

– *на світовому рівні* – сформувався відповідно до нової освітньої стратегії ЄС «Європа – 2020». Серед соціально-освітніх аспектів міжнародної взаємодії країн-членів ЄС на цьому рівні основним маємо визначити їхнє активне включення в діяльність світового інформаційно-аналітичного й освітнього простору. Про це свідчать матеріали співпраці із всесвітніми організаціями, зокрема ООН та його спеціалізованими установами: ЮНЕСКО, ВООЗ; структурами ЮНІСЕФ та ін.;

– *на європейському рівні* – взаємодія компонентів соціально-освітньої системи ЄС та спрямованість його законодавства на збереження національної ідентичності освітніх систем країн-членів є важливими для розбудови тих форм організації міжнародного співробітництва, що найбільше сприяють створенню спільної (європейської) сфери НФО дітей та учнівської молоді. Серед них: діяльність європейських асоціацій (організацій), що мають чітко виражений НФО-компонент; організація міжнародних заходів різних рівнів (симпозіуми, конференції, тренінги, освітні програми і проекти), що розраховані не лише на науковців та провайдерів соціокультурних і освітніх послуг, а й інших учасників освітньої діяльності; підготовка інформаційно-аналітичних, методичних, дослідницьких видань і публікацій; робота віртуальних інформаційно-ресурсних центрів, матеріали яких містять компонент НФО дітей та учнівської молоді [2; 4; 6].

– на міждержавному рівні – реалізація міжнародних цільових договорів (угод про співпрацю) у межах європейських освітніх концепцій, програм, проєктів. У якості актуальних і соціально детермінованих напрямів міжнародного партнерства маємо визначити: реалізацію спільних соціально-освітніх проєктів і програм з НФО-компонентом (*«Erasmus for all», Building learning societies, The UP2Youth project etc.*), що, будучи орієнтованими на студентів, передбачають залучення до участі в окремих підпрограмах (напрямах) дітей та учнівської молоді країн регіону. У якості прикладів зовнішнього міжнародного партнерства маємо представити заходи країн-членів щодо реалізації політики східного партнерства, європейської політики сусідства, інших політик ЄС, що серед економічних і політичних проблем, вирішують проблеми освітньої мобільності громадян [10; 13–14];

– на державному рівні – імплементація документів і стандартів ЄС в освітній, молодіжній, соціальній політиці для розбудови сфери НФО дітей і молоді. У більшості країн-членів ЄС розпочато роботу із визнання НФО як повноцінного соціально-освітнього інституту (процеси верифікації) та створення національних інструментів для визнання результатів неформального навчання (процеси валідації). Загальноєвропейською інновацією стало впровадження Паспорту молоді – офіційного сертифіката, що засвідчує участь молоді людини в міжнародних освітніх заходах, де вона вдосконалювала свої знання й навички. Зазначимо, що Паспорт молоді є першим офіційним документом ЄС, що підтверджує результати неформальної освіти. Найбільш відчутні успіхи в цьому напрямі на сьогодні має Чеська республіка [11–13];

– на міжінституційному рівні – організаційні основи цього рівня міжнародного співробітництва: а) визначаються сформованістю нормативно-правової бази для розвитку НФО у країнах-членах ЄС; б) реалізуються національними мережами державних і недержавних інституцій (бюджетні, бізнесові, громадські організації) – провайдерів соціально-освітніх послуг з НФО-компонентом; в) розвиваються відповідно до соціального попиту й загальних європейських освітніх тенденцій, що визначають як зміст і напрями НФО дітей та учнівської молоді, так і її організаційно-педагогічні моделі; г) базуються на сучасних європейських ідеях щодо створення єдиної ціннісної та методологічної платформи підготовки педагогічних кадрів [13].

Сказане вище дає змогу акцентувати на потужності впливу загальних (процеси глобалізації, поширення ІК-технологій тощо) і регіональних (спрямованість на створення загальноєвропейського освітнього простору) чинників на процеси формування сфери неформальної освіти в ЄС, що потребує ефективного міжнародного співробітництва на різних організаційних рівнях. Доведено, що ієрархічна структурованість організаційних основ (завдання і зміст діяльності суб'єктів, організаційні форми) означених рівнів міжнародного співробітництва та наявність у

ньому різних аспектів (політичний, соціально-освітній, науковий тощо) визначають можливості ЄС щодо створення неформального освітнього простору/сфери неформальної освіти для дітей та учнівської молоді.

Відповідно до завдань кожного з визначених нами рівнів міжнародного співробітництва ЄС узагальнимо процесуальні основи його розбудови в аспекті розвитку НФО дітей та учнівської молоді. Виходячи з результатів здійсненого дослідження, можемо стверджувати, що процесуальні основи розбудови міжнародного співробітництва ЄС формуються, насамперед, сучасним інструментарієм міжнародної взаємодії між ЄС та його країнами-членами. Серед таких інструментів ЄС:

- *політичні* – відкритий метод координації, доповнений структурованим міжнародним діалогом, крос-секторальний підхід, регламентовані процедури ратифікації й імплементації документів ЄС тощо [1–6; 11];

- *організаційні* – принципи (міжнародного партнерства тощо), спільна спрямованість діяльності (формування цілісного освітнього простору), створення міжнародних груп спостерігачів процесів і розробників документів (ініціатив, стратегій, звітів тощо); реалізація спільних із РЕ освітніх проектів тощо [11; 13];

- *теоретичні* – положення сучасних наук, зокрема теорії міжнародних відносин, політології, соціології тощо. Єдність і взаємодія організаційних, процесуальних і змістових складових розбудови міжнародного співробітництва ЄС у сфері НФО дітей та учнівської молоді визначається також загальною сформованістю його організаційно-педагогічних основ (положення педагогічних наук; сучасний зміст і організаційні форми НФО; принципи й напрями співробітництва та ін.) [7–14].

Як було зазначено вище, процеси розвитку міжнародного співробітництва у сфері НФО дітей та учнівської молоді на сучасному етапі детерміновано необхідністю валідації (визнання) її результатів. Дослідження наукових джерел [7, 25] дають підстави стверджувати, що процес валідації неформальної освіти в ЄС передбачає:

- *пполітичне визнання* – формування законодавчого підґрунтя НФО, її включення в освітні і молодіжні політичні стратегії; залучення провайдерів неформальних освітніх послуг до реалізації означених стратегій;

- *фформальне визнання* – документальне підтвердження результатів навчання (сертифікати, дипломи тощо);

- *ссоціальне визнання* – визнання соціумом значення компетенцій, що формуються у сфері НФО провайдерами освітніх послуг;

- *ссамовизнання* – оцінка особистістю результатів неформально-освітньої діяльності, її здатність використовувати ці результати в інших видах діяльності.

Відобразимо означені рівні визнання НФО як модель, що демонструє циклічність взаємозв'язків між етапами визнання. На наш погляд, таке розуміння процесу визнання мотивує необхідність активного співробітництва на всіх організаційних рівнях міжнародної взаємодії для досягнення максимально можливих результатів (рис. 1).

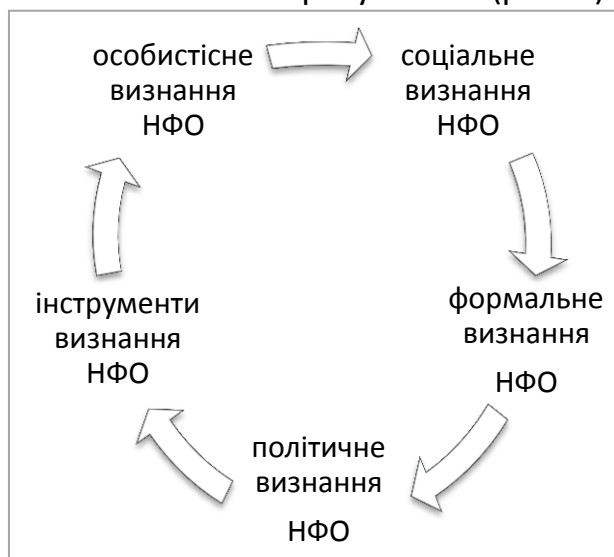

Рис. 1. Циклічність у процесі визнання НФО.

Адаптовано автором за джерелами дослідження 14, с. 56

Відповідно до представленої моделі (рис. 1), ключовим елементом кожного циклу є застосування інструментів, розроблених для валідації неформальної освітньої діяльності. Серед означених інструментів, що визнані на загальноєвропейському рівні – загальноєвропейська кваліфікаційна рамка, системи перенесення й накопичення залікових одиниць, європейський паспорт, молодіжне портфоліо. Проте, імплеметуючи документи ЄС та РЄ, кожна європейська держава має створювати національні інструменти валідації, на що у свою чергу має спрямовуватися діяльність, державних і недержавних інституцій.

Маємо зазначити, що процесуальні проблеми валідації НФО тісно пов'язані з проблематикою її якості. Як визначає П. Лаурітцен [14, 25], до основних критеріїв якості освіти належать: чіткість цілей і завдань; оптимальність матеріально-технічних умов навчання; професійна компетентність персоналу; зорієнтованість на суб'єктність у навчанні й виконання конкретних завдань; різноманітність методів, збалансованість індивідуальних і групових форм навчання; оптимальний поділ часу між навчанням, відпочинком і індивідуальними потребами; наявність простору для міжкультурного спілкування та відображення їх впливу на процес навчання; осмислення попереднього досвіду неформальної освітньої діяльності й усвідомлення подальшого використання нових результатів; саморефлексія й оцінка діяльності групи.

Здійснення аналізу процесуальних основ розбудови міжнародного співробітництва ЄС у сфері неформальної освіти дітей та учнівської молоді

дозволило з'ясувати політичні, організаційні, теоретичні складові формування сучасного процесуального інструментарію в міжнародній взаємодії ЄС та його країн-членів; довести багатоаспектність та історичну зумовленість верифікаційних і валідаційних процесів, що відбуваються на різних рівнях міжнародної взаємодії, їхню важливість для розвитку НФО; обґрунтувати актуальність проблеми розроблення інструментів валідації НФО в категорії «діти й учнівська молодь»; розкрити значення відкритого методу координації і структурованого діалогу, як інструментів освітньої і молодіжної політики ЄС, у процесах формування загальноєвропейського неформального освітнього простору/сфери НФО для дітей та учнівської молоді; з'ясувати вплив організаційних функцій НФО (комплементарна, компенсаторна, інтеграційна, соціумформувальна) на розбудову процесуальних основ міжнародного співробітництва ЄС та його країн-членів; змодельовати процесуальні особливості організації міжнародного співробітництва ЄС у сфері НФО дітей та учнівської молоді.

На основі викладеного вище можемо змодельовати формування організаційно-процесуальних основ міжнародного співробітництва у сфері неформальної освіти дітей та учнівської молоді (рис. 2).

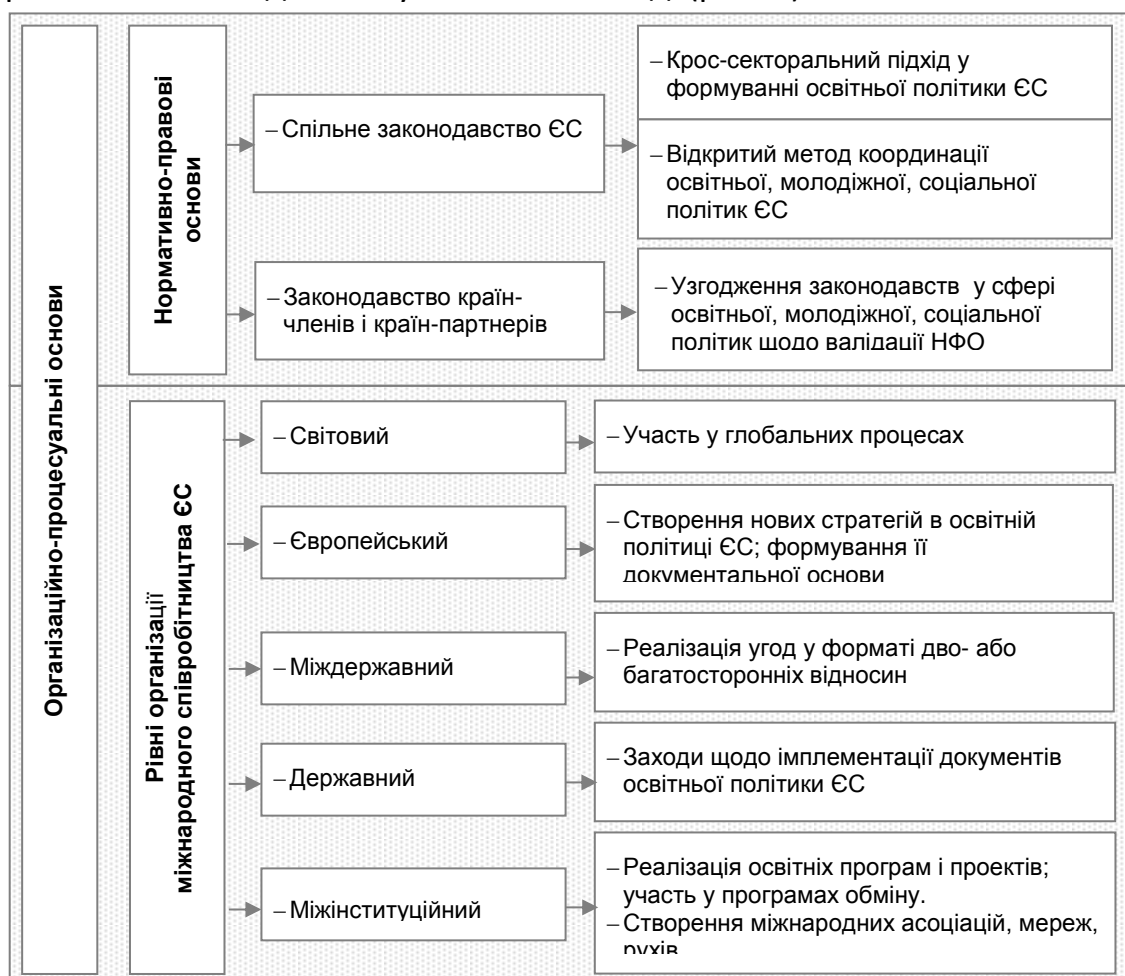

Рис. 2. Формування організаційно-процесуальних основ міжнародного співробітництва у сфері неформальної освіти дітей та учнівської молоді

Складено автором на основі результатів дослідження

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Отже, у контексті з'ясування організаційно-процесуальних основ розбудови міжнародного співробітництва у сфері НФО дітей та учнівської молоді: доведено, що ієрархічна структурованість організаційних основ (завдання і зміст діяльності суб'єктів, організаційні форми) сформованих рівнів міжнародного співробітництва та наявність у ньому різних аспектів (політичний, соціально-освітній, науковий тощо), а також процесуальні особливості реалізації цих аспектів визначають можливості ЄС щодо формування неформального освітнього простору/сфери неформальної освіти для дітей та учнівської молоді.

Представлені результати дослідження не вичерпують означеної проблеми. Подальші наукові пошуки мають бути спрямовані на поглиблене дослідження особливостей організації й реалізації міжнародного співробітництва у сфері НФО дітей та учнівської молоді за кожним із визначених рівнів.

ЛІТЕРАТУРА

- 1 Гуцалова М. В. Європейський досвід реалізації молодіжної політики / М. В. Гуцалова // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили]. Сер. : Політологія. – 2013. – Вип. 200. – Т. 212. – С. 97–102.
- 2 Краєвська О. Освітня політика Європейського Союзу : становлення та механізми реалізації / О. Краєвська / Вісник Львівського університету. Серія «Міжнародні відносини». – 2011. – Вип. 28. – С. 53–65.
- 3 Локшина О. І. Європейський вимір в освіті / О. Локшина // Енцикл. освіти / Акад. пед. наук України ; гол. ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – С. 276–277.
- 4 Овчар О. М. Сучасні тенденції молодіжної політики Європейського Союзу : досвід для України [Електронний ресурс] / О. Овчар, М. Галаган. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/e-journals/tppd/2010-7/zmist/R_2/11_Ovchar.pdf
- 5 Сбруєва А. А. Відкритий метод координації: іноваційний механізм управління євроінтеграційними процесами у сфері вищої освіти / А. Сбруєва / Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології. – СумДПУ імені А. С. Макаренка. – 2014. – № 6 (40). – С. 282–295.
- 6 Сторожук Р. П. Основні пріоритети молодіжної політики у країнах Європи / Р. П. Сторожук // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. праць ОРІДУ. Вип. 1 (25). – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2006. – С. 73–80.
- 7 Bowyer J. Bridges for Recognition. The full report / J. Bowyer, T. Geudens. – Leuven, 2005. – 60 p. – URL : <https://www.salto-youth.net/downloads/4-17-630/BridgesForRecognition.pdf>
- 8 Clarijs R. Non-formal and Informal Education in Europe / R. Clarijs. – Prague : EAICY, 2005. – 118 p.
- 9 Colley H. Social inclusion and young people: breaking down the barriers. Council of Europe / H. Colley. – 2007. – 212 p. – URL : <http://pjp-eu.coe.int/documents>
- 10 Council Recommendation of 20 December 2012 on the validation of non-formal and informal learning // Official Journal of the European Union, 2011. C 398/1. – URL : <http://eur-lex.europa.eu>
- 11 Markovic D. Non-formal education in Europe. A step towards recognition of non-formal education in Serbia and Montenegro / D. Markovic. – Belgrade, 2005. – 72 p.

12 Markovic D. Unlocking Doors to Recognition : setting up strategies for the better recognition of youth work and non-formal education/learning in your context / D. Markovic, G. N. Ünal, 2011. – SALTO-YOUTH. – 96 p.

13 Schild H. The right to play and to have fun in youth and community work / H. Schild, L. Senkute, J. Vanhee // «Coyote magazine extra», 2010. – P. 16–20.

14 Taylor M. Youthpass Guide / M. Taylor. – SALTO-YOUTH Training and Cooperation Resource Center, 2011. – 210 p.

REFERENCES

1. Hutsalova, M. V. (2013). Yevropeyskyi dosvid realizatsii molodizhnoi polityky [The European experience of the youth policy realization]. *Naukovi pratsi [Chornomorskoho derzhavnoho universytetu imeni Petra Mohyly], Ser. Politologia, Vyp. 200, T. 212, 97–102.* (In Ukrainian).

2. Kraievska, O. (2011). Osvitnia polityka Yevropeiskoho Soiuzu: stanovlennia ta mekhanizmy realizatsii [Education Policy of the European Union: the mechanisms of the establishment and implementation]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriiia «Mizhnarodni vidnosyny», 28, 53–65.*

3. Lokshyna, O. I. (2008) Yevropeyskyi vymir v osviti [The European dimension in education]. In V. H. Kremen (Ed.), *Entsykl. Osvity, Akad. ped. nauk Ukrainy* (pp. 276–277). K.: Yurinkom Inter. (In Ukrainian).

4. Ovchar, O. M. (2010). *Suchasni Tendentsii Molodizhnoi polityky Yevropeiskoho Soiuzu: dosvid dlia Ukrainy [Modern trends of youth policy of the European Union: the experience for Ukraine]*. Retrieved from http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/e-journals/tpdp/2010-7/zmist/R_2/11_Ovchar.pdf. (In Ukrainian).

5. Sbruieva, A. A. (2014). Vidkrytyi metod koordinatsii: inovatsiinyi Mekhanizm upravlinnya yevrointehratsiinyimi protsesamy u sferi vyshchoi osvity [Open method of coordination: innovative mechanisms of management of the innovative processes in the sphere of higher education]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnologii, 6 (40), 282–295.* (In Ukrainian).

6. Storozhuk, R. P. (2006). Osnovni Priorytety Molodizhnoi polityky u stranakh Yevropy [The main priorities of youth policy in European countries]. *Aktualni problemy derzhavnoho upravlinnya: Zb. nauk. prats ORIDU, 1 (25), 73–80.* (In Ukrainian).

7. Bowyer, J., Geudens, T. (2005). *Bridges for Recognition. The full report.* Leuven. Retrieved from <https://www.salto-youth.net/downloads/4-17-630/BridgesForRecognition.pdf>

8. Clarijs, R. (2005). *Non-formal and Informal Education in Europe.* Prague: EAICY.

9. Colley, H. (2007). *Social inclusion and young people: breaking down the barriers.* Council of Europe. Retrieved from <http://pjp-eu.coe.int/documents>

10. Council Recommendation of 20 December 2012 on the validation of non-formal and informal learning (2011). *Official Journal of the European Union, C 398/1* Retrieved from <http://eur-lex.europa.eu>

11. Markovic, D. (2005). *Non-formal education in Europe. A step towards recognition of non-formal education in Serbia and Montenegro.* Belgrade.

12. Markovic, D., Ünal, G. N. (2011). *Unlocking Doors to Recognition: setting up strategies for the better recognition of youth work and non-formal education/learning in your context.* SALTO-YOUTH.

13. Schild, H., Senkute, L., Vanhee, J. (2010). The right to play and to have fun in youth and community work. «Coyote magazine extra», pp. 16–20.

14. Taylor, M. (2011). *Youthpass Guide.* SALTO-YOUTH Training and Cooperation Resource Center.

РЕЗЮМЕ

Заярная В. Особенности развития международного сотрудничества в сфере неформального образования детей и учащейся молодежи в ЕС: организационно-процессуальный аспект

В статье рассмотрены организационно-процессуальные аспекты международного сотрудничества в сфере неформального образования детей и учащейся молодежи в Европейском Союзе. Проанализированы научные достижения зарубежных и отечественных ученых по данной проблеме. Благодаря применению метода структурно-системного анализа определены организационные и процессуальные основы исследуемого феномена. Сделан акцент на структурировании уровней международного сотрудничества в сфере ЕС и специфики современных процессов в этой сфере в аспекте кросс-секторального взаимодействия и валидации результатов неформального образования.

Ключевые слова: Европейский Союз, неформальное образование детей и учащейся молодежи, организационно-процессуальные основы, кросс-секторальный подход, валидация.

SUMMARY

Zayarna V. The European Union International Cooperation Development Features in the Field of Non-formal Education of Children and Studying Youth: Organizational and Procedural Aspects.

The article discusses the features of development of international cooperation of the European Union in the field of non-formal education of children and youth in terms of organizational and procedural foundations. The foreign and native scientific achievements of the defined problem are analyzed by the author.

The organizational and procedural foundations of the studied phenomenon are characterized by using the method of structural and system analysis.

The organizational principles are structured by the levels of international cooperation of the European Union in the field of non-formal education of children and youth. The author highlighted the global, European, international, national and interinstitutional levels of EU cooperation in this field.

The article defines that the procedural foundations of the development of the EU international cooperation are formed by the modern tools of international cooperation between the EU and its Member States. Among them the author identifies political, organizational and theoretical tools. The value of the open method of coordination, cross-sectoral approach and structured dialogue in the forming of the organizational and procedural foundations of the international cooperation the EU in non-formal education is underlined in the article. The process of validation of non-formal education is presented as a fundamental characteristic of the current stage of development of this sphere.

The article defines the level of NFO's validation. The presented cyclical model of the validation process shows relationships between the stages of recognition. This recognition motivates understanding of the need for active cooperation at all organizational levels of international cooperation to achieve the best possible results.

The author's model of organizational and procedural foundations of international cooperation the EU in non-formal education of children and youth is presented in the article.

Further research of characteristics and the implementation of international cooperation in NFO of children and youth are outlined in the article.

Key words: European Union, non-formal education of children and youth, organizational and procedural foundations, cross-sectoral approach, validation.